

Morten Bøås: privat virksomhet i konfliktsoner – bør man være der, hvilket ansvar har man. Eksempler fra Øst-Kongo og Niger-deltaet

- kompliserte konflikter med mange aktører og ulike interesser
- både regjeringshærer og militser og geriljagrupper: mineraler coltan og cassiterite (Kongo) og olje (Niger-Delta)
- utvinning, handel og andre typer av inntekt for væpnede aktører
- men sivil befolkningen er også integrert i konfliktøkonomien
- Boikott er ikke løsningen
- men selskaper som opererer slike steder må ta et større utviklingsansvar

Mineraler i Nord Kivu

- Den andre delen av den kongolesiske borgerkrigen (1998-2002) fant sted i samme periode som prisem på tantalum tidoblet seg
- Resultatet var en coltan feber – hovedsakelig gruvedrift for hand; liten grad av industriell produksjon
- Pristopper, coltan (2001); cassiterite (2004); wolframite (tungsten) 2006 – finanskrisen har redusert etterspørselen og mindre aktivitet i dag enn for to til tre år siden
- Regjeringen har ikke full kontroll over region – alle de ulike væpnede aktørene (regjeringshæren inkludert) har ulike grader av autonomi i forhold til Kinshasa og den kongolesiske regjeringen
- Gruvene er delvis under kontroll av ulike væpnede grupper, men de som arbeider der er stort sett sivile, og de tjener penger på det. Ikke så mye som de burde fått, men inntekten fra gruvene er nødvendige for at folk skal klare seg

Olje i Niger Delta

- Ofte beskrevet som et kriminelt anarki, men dette er bare delvis riktig
- MEND og de andre militsgruppene er indirekte skapt av landets og området's politiske elite
 - Politiske, men også økonomiske motiver
 - Blitt en levevei for noen, men den politiske og økonomiske eliten har også forskynt seg grovt av oljeinntektene. De olje produserende delstatene er i teorien de rikeste i Nigeria, men det ser ikke slik ut hvis man tar skoler, helsestasjoner og infrastruktur i betraktning
 - Regjeringen har delvis kontroll, men ser ut til å være lite interessert i egen befolkning i dette området
 - Løsningen er ikke at oljeselskapene trekker seg ut – folk vil bare bli enda fattigere.

Hva bør vi kunne kreve av selskaper som opererer i slike områder

- Hvis CSR skal bety noe i slike områder må
 - Selskapene ta det mer helhetlige utviklingsansvaret som regjeringen ikke vil ta
 - Fra små lands byprosjekter til utviklingsplaner
 - Det førstnevnte vil i slike områder ofte bare skape mer og ikke mindre konflikt
 - Og noen må gå foran, og hvorfor skal ikke det være norske selskaper
 - Noe risiko, men på lang sikt kan det også gi konkurranse fortrinn
- For Kongos del
 - Norske elektronikk bedrifter og de som driver med slag av ulike elektroniske apparater – legge press på de som de kjøper av for å tvinge handelshusene i Goma og Bukavu til å formalisere sin virksomhet slik at større deler av økonomien kommer under offentlig kontroll – og samarbeide med sivil samfunn for å holde myndigheter ansvarlige
- For Nigeria del – sammen med nigerianske partner (fagforeninger, forskere, sivil samfunn) starte arbeidet med
- en utviklingsplan for regionen med hovedvekt på ungdomssysselsetning, miljø og utdanning. Større lokal involvering og åpenhet vil kunne virke konflikt dempende
- Så lenge amnestiprosessen fortsetter er det en åpen dør for nye initiativer også ovenfor MEND